

لسانِ فارسی

مکاتیب رشیدیہ

مکاتیب رشیدیہ مخصوص اولیٰ اوزرہ ترتیب ایڈیٹڈ

قسم — ۱

محرری

دارالمعلمین معلمین

احمد جواد

طابع و ناشری

استانبول ۱۳۲۷

«مطبعة خیریه» و شریکاسی

مرحقى كىتابخانە عسكرىيە محفوظدر ايلك طبىئىيەت تارىخ نىشرى
حق تاليف قانۇنىدىن مۇخردر آغستوبىس ۱۳۲۷

سان فارسی

۱ — لسان فارسی اولاً طوغریدن طوغریه فارسی ودرجه نانیه ده عربی کلمه لردن ترکیب ایدر .

۲ — فارسیده اسم وصفتک جنسی یعنی مذکر لکی مؤنسلکی یوقدر . آنجق بعضاً ذی حیات موجوداتک اُرککیله دیشینه آری آری اسملر ویرلمکده در :

پدر	(بابا) ،	مادر	(آنا) ،
پسر	(اوغول ، چوجوق) ،	دُختر	(اتیز ، کریمه) ،
برادر	(ارکک قاردهش) ،	خواهر	(قیز قاردهش) ،
اسب	(آت) ،	مادیان	(قیصراق) ،
خُروس	(خوروز) ،	ماکیان	(طاووق) ،
شیشاک	(قوچ) ،	میش	(دیشی قویون) ،
غلام	(کوله) ،	کنیز	(جاریه) .

۳ — علی الاکثر ایسه حیوانات اسملری اُرکک و دیشیلرده مساوی اولور ، هر جنسک اُرککی (نر) ویا (نرّه) ، دیشیسی (ماده) کلمه سیله تفریق ایدیلیر :

نرّه گاو ، یاخود نر گاو ، یاخود گاو نر (اوکوز)

ماده گاو ، یاخود گاو ماده (اینک)

نرّه شیر ، نر شیر ، شیر نر (اُرکک آرسلان)

ماده شیر ، شیرماده (دیشی آرسلان)
 نره پلنك ، نرپلنك ، پلنك نر (أركك قاپلان)
 ماده پلنك ، پلنك ماده (دیشی قاپلان) .

اخطار — خواهر كلهسنك واوی اوقونماز . (ماده)
 كلهسنده (دال) شده سزدر . (پلنك) كلهسنده (ك) فارسیدر .
 اساساً (نك) ایله نهایت بولان فارسی كلهلرك كافهسنده (ك)
 فارسیدر .

۴ — بعضاًده انسانلرده عینی صنفه داخل أركك وقادین
 اسملری (مرد = أركك) ، (زن = قادین) كلهلریله تفریق
 ایدیلیر :

پیر مرد ، یاخود ، مرد پیر (اختیار أركك)
 پیر زن ، یاخود ، زن پیر (اختیار قادین)
 مرد گدا ، (أركك دیلنجی) ، زن گدا (دیلنجی قادین)

کیت

۵ — فارسی كلهلرك جمعی نهایتلرینه (ها) ویا (ان)
 علاوهسیلهدر . (ها) اك زیاده مستعمل اولان ادات جمعدر .
 لسان ادبیده بو ایکی اداتك استعمالنده بر فرق
 كوزهدلمكدهدر :

(ان) حیات، قابلیت نمو و تجدد صاحبی موجوداته و حیفت اعضا اسملرینه ، (ها) ایسه صرف جماداته مخصوص کیدر :
 ۱ — مرد، مردان ؛ زن ، زنان ؛ اسب ، اسبان ؛ شیر ، شیران ؛ پادشاهان ؛ غافلان ؛ حسودان . (حیات صاحبی موجوداتدن)

۲ — درخت ، درختان . (قابل نمو موجوداتدن)
 ۳ — روزان (گونلر) ، شبان (گیجهلر) ، روزگاران (زمانلر) ، ماهان (آیلر) ، آفتابان (گونشلر) . (تجدد و تحول صاحبی موجوداتدندر .)

۴ — دستان (ایلر) ، لبان (دوداقلر) ، چشمان (گوزلر) .
 (بونلرده حیفت اعضا اسملریدر .)

۶ — مع مافیه مذکور قاعده قطعی دکلدرد ؛ بوگونکی لسانده (مردها ، زنها ، شیرها ، اسبها ، پلنگها ، الخ .) دییه استعمال اولتمقدهدر . اسکیلرده ایسه نمو و تجدد صاحبی موجودات اسملرینک جمعنه (ها) ایلهده تصادف اولنور :
 (درختها ، روزها ، شها ، ماهها ، آفتابها ، چشمها ، دستها ، لبها ، الخ) .

بوندن ماعدا (غم ، أندوه ، کدر ، بهار) کبی کلهلرک جمعی بعضی شعرا طرفندن بر خلاف قیاس (ان) ایلهده استعمال اولتمشدر .

آئیده کی بیتده اولدیغی کی :

زروزگار بدل اندرونِ مراست غمان
چنانکه بر دل کوه ارنهم شود کمری

معناسی : « زمان سببیه گو کلک ایچنده اویله غملر واردرکه
(آنلری) طاعك گوکلنه قومش اولسه چوکر . »

۷ — بعضی کلهلرک ایکی طرز جمعی آردسنده معناه
فرق واردر :

سرها (باشلر) ؛ سران (رئیسار) گی .

صفتلرده (ان) اشخاصك ، (ه) اشیانك جمعنه دلالت ایدر :

نیکان (ای آدملر) ، نیکها (ای شیلر)
بزرگان (بویوکلر) ، بزرگها (بویوکل شیلر)
خوبان (گوزلار) ، خوبها (گوزل شیلر)

۸ — نهایتده (ه) بولنان برکله نك صوکنه (ان) کله جک

اولورسه (ه) قالقار ، یرینه ماقبلی مفتوح برکاف فارسی کلیر :

بنده (قول ، خدمتچی) ، بندگان ؛
دیده (گوز) ، دیدگان (گوزلر) ؛
ستاره (ثابت ییلدیز) ، ستارگان ، کی .

۹ — نهایتده (الف) ویا (واو) بولنان هرکله یه

(ان) دن اول (ی) کتیریلیر . بوقییل کلهلرک اکثری اصلاً

محذوف بر (یا) بی حائز اولدقلرندن بو (ی) اولنره اعاده کتیر یاش اولور :

دانا (غالم) ، دانایان ؛ گدایان (دیلنجیلر) ؛
نیکخویان (ای خویلولر) ؛ بدگویان (فنا سویله یینلر) ؛
خوبرویان (کوزل یوزلولر) ؛ خوش بویان (ای قوقانلر)
کبی .

۱۰ — نهایتده (ه) بولسان کلمه لره (ها) کتیرلدیکی
زمان آنلردن (ه) حذف ایدیلیر ؛ آنجی التباس ملحوظ
اولورسه محافظه اولنور :

۱ — پیاله (قدح) ، پیالها ؛ شانه (طراق) ، شانها ؛
ژاله (چی) ، ژالها ؛ کلمه لرنده حذف ایدیشدر .

۲ — باد (یل) ، بادها ؛ باده (شراب) ، بادهها ؛ جام
(بارداق) ، جامها ؛ جامه (لباس) ، جامهها ؛ نام (اسم) ،
نامها ؛ نامه (مکتوب) ، نامهها ؛ کلمه لرنده ایسه دفع التباس
ایچون ایکنجیلرده محافظه اولنمشدر .

۱۱ — نهایتده (الف) ویا (واو) بولسان کلمه لره
(ها) ایله جمینده بوادادن اول (یا) نك علاوه ویا اعاده سی
اختیاریدر :

پاها ، یاخود پایها (آياقلا) ؛ روها ، یاخود رویها (یوزلر)
کبی .

۱۲ — بو کونکی لسان مستعملده (جموع مجعوله)
 دیزیلن برنوع فصاحتدن عاری جمعلرده قوللانیلیور . بوجملر
 ایسه فارسی کلمه لرك نهایتته عربینک (ات) ادات جمنک علاوه سیله
 یاپیلیر . بمضاده بوادات (جات) حاله قونور :

باغ ، باغات (باغلی) ؛ دهات (کویلی) ؛ کاغذات
 (کاغذلی) ؛ نوازشات (اوقشامه لر) ؛ نامجات (مکتوبلر) ؛
 میوجات (میوه لر) کبی .

بوجمع شایان استعمال دکلدر .

استثنا - ۱ . أبرو (قاش) ، آهو (جیلان) ، بازو
 (قول ، عضد) ، پهلو (یان ، جنب) ، نیکو (آبی) ، گیسو
 (صاچ) کلمه لرینک جمعی (ی) علاوه اولنمقسزیندر :

أبروان ، آهوان ، بازوان ، پهلوان ، نیکوان ، گیسوان .
 استثنا - ۲ . (ایزد) ومخففی (یزد) کلمه سنک جمعی کبی
 طوران (یزدان = الله) کلمه سیله ، (مسلم) کلمه سنک جمعی
 حالنده بولنان (مسلمان) کلمه بی مفرددر .

استثنا - ۳ . ماه (آی) وسال (ییل) کلمه لری برخلاف
 قیاس (ماهیان) ، (سالیان) صورتنده دخی جمعلیرلر .
 استثنا - ۴ . نیا (جد) کلمه سنک جمعی (نیاگان) اولور .

۱۳ — کلمه نك نهایتده حرف لین اوله رق (واو ، یا ، ه)
 بولنه جق اولورسه (ان) طوغریدن طوغری به کتیریلیر :

پیشرو (اوکدن کیدن ، دلیل) ، پیشروان ؛ اندوه
(کدن) ، اندوهان ؛ کی (پادشاه) ، کیان ؛ کبی .

موصوف ایله صفتی

۱۴ — بر موصوفه صفت ویرلدیکی زمان نهایتی مکسور
اوقومالیدر :

پدرِ عاقل (عقلای بابا) ، پسرِ نیک (آبی اوغول) کبی .
اخطار — درسلرده کچن کله لرك کافه سی معنا واملالریله
ازبرلنه جکدر .

لغت

بچه و بچّه (یاورو ، چوجوق) ؛ جوان (کنج) ؛
کوچک (کوچوک) ؛ بد (فنا) ؛ خیلی (چوق) ؛ پیر
(اختیار) ؛ جای — جا (یر) .

أست (در) ، أستند (درلر) ؛ نیست (دکدر) ،
نیستند (دکدرلر) ؛ هست (وار ، موجوددر) ؛ هستند
(وارددرلر ، موجوددرلر) ؛ بود (واردی ، ایدی) ؛ بودند
(واردیلر ، ایدیلر) .

بی (اوت) ، آری (اوت) ، نه - خیر (خایر، دکل) ؛
 آیا (عجبا) ، نیز (دخی، كذلك) ، اکنون - حالا (شیمدی) .
 این (بو) ، آن (او، اول) ، اینجا (اوراسی ، بوراده) ،
 آنجا (اوراسی، اوراده) ، گنج (نرهمسی، نرهمده) ، و (و) ،
 اما (لکن) .

اخطار — ۱ . (أست) کله سنک همزه سی قابل
 حذفدر . بزرک کله سنده (ک) غارسیدر .

اخطار — ۲ . تورکجه ده مستعمل فارسی و عربی
 لغتلردن فارسیده عینی معنایی محافظه ایدنلرک درجنه لزوم
 گورلمه مشدر .

اخطار — ۳ . واو عاطفه ماقبلنی مضموم اوقوتور :
 مرد وزن (ارکک وقادین) کبی .

تمرین - ۱

تورکجه به ترجمه ایدیکز :

پدر پیراست . مادر نیز پیراست . برادر بزرکست . خواهر
 کوچکست . مرد وزن نیکند . آن دختر خیلی خوبست . بچه کجاست ؟
 اینجا . آیا پدر و مادر آنجا اند ؟ نه ، ایشان (اونلر) اینجا
 نیستند . پدر و مادر و پسر و دختر اینجا هستند . پدران نیک اند ،
 و دختران جوان اند . مرد نیک اینجا است . پسر بزرک جوان نیست .
 مرد پیر اینجا بود . جوانان نیز اینجا بودند ، اما زن پیر آنجا نه بود .

تمرین - ۲

فارسی به ترجمه ایدیکز :
 قیز بویوکدر . اوغول ای دکلدر . چوجوق چوق کوچوکدر .
 ارکک وقادین بوراده ایدیلر . قادی نرهدهدر ؟ ای بابا وای آنا
 اوراده ایدیلر . چوجوق اییدر . بوکتاب (کتاب ، نامه) کوچوکدر .
 کوچوک چوجوق نرهدهدر ؟ آنا اختیار ره . لکن اوغول چوق کنجدر .
 قیز دخی کوچوکدر . برادر ایله همشیره بوراده ایدیلر . قیز قاردهش
 نرهده ایدی . ای برادر اوراده ایدی . لکن اختیار والده بوراده
 ایدی . عجبا پدر دخی اوراده می ایدی ؟ اوت پدر دخی اوراده ایدی .

تمرین - ۳

محاورة

تورکجه به ترجمه ایدیکز و فارسی اوله رق سویله شکر :

سوال	جواب
دختر کجاست ؟	دختر آنجانیست ، اینجاست .
آیا پدر نیز اینجاست ؟	پدر اینجا نیست ، آنجاست .
آیا پدر مردنیست یا نه ؟	بلی پدر مردنیست ، اما پسر خیلی بداست .
(بو یا ، یاخود ، یوقسه دیمکدر)	نه ، بزرک نیستند ، خیلی کوچک اند .
آیا پسران بزرک اند ؟	بلی پیراند ؛ اما بسیار پیر نیستند .
آیا پدر و مادر پیراند ؟	خواهر اینجا نیست اما مادر و دختر اینجا هستند .
خواهر اینجاست یا آنجا ؟	اینجا بودند ، اما اکنون نیستند .
این زنان کجا بودند ؟	

اضافت

۱۴ — فارسيده اضافت غايت بسيطدر : مضاف اول
كلير و صوك حرفي مكسور اوقونور ؛ مضاف اليه آني
تعقيب ايدر :

دست (أل) ؛ دستر پدر = بابانك ألي ؛ چشم (كوز) ؛
چشم برادر = قارده شك كوزي ؛ كتاب خواهر = همشيره نك
كتابي ؛ كبي .

تور كجده اضافت نه قدر معاني مفيد ايسه فارسيده دخی
كافه سنی مفيددر :

درخت چنار = چنار آغاجي ؛ ديبای روم = روم
قماشي ؛ قد سرو = سروی بوی ؛ والی حجاز = حجاز
والیسی ؛ الخ . كبي .

۱۵ — مضافك صوك حرفي صائت (ه) ویا (ی)
اولورسه بو (ه) و (ی) نك اوزرينه بر همزه مكسوره
علاوه ، (الف) ویا (واو) بولنورسه نهايته مكسور بر (ی)
اعاده ویا علاوه ايديلير :

ماہی دریا (دکزک بالینی) ؛ قاضی مملکت ؛ خانہ برادر ؛
فتوای مفتی ؛ بوی گیل ؛ کبی .

۱۶ — کلمہ نک نہایتندہ کی (و ، ہ ، ی) حرف لین
اولورسہ اونلرہ آنجق کسرہ اضافت علاوہ اولنور : پرتو
آفتاب (گونشک ضیاسی) ؛ کی ایران (ایران پادشاہی) ؛
کوہ قاف (قاف طاغی) کبی .

۱۷ — الفدن صو کرہ یاء مکسورہ یرینہ (ہمزہ مکسورہ)
علاوہ ایتمکدہ جائزدر :

اعضاء یکدیگر (بری برینک اعضاسی) کبی .

۱۸ — مکانہ دلالات ایدن پک چوق اضافت واردرکہ
کندیلرندن اضافتدن ماعدا مفعول فیہ ویا مفعول الیہ معنالی رہ
مستفاد اولور :

زیر زمین (یرک آلتندہ ویا یرک آلتنہ) ؛ بالای سرش
(باشنک اوزرنده ویا اوزرینہ) ؛ پیش پدر (بابانک اوکنہ ویا
اوکنده) کبی ؛ برادات محذوف کیدر .

۱۹ — فارسیدہ (اضافت ابنیہ) دینلن برنوع اضافت
داہا واردر ؛ اوغلاک پدرہ اضافتی اولور :

محمود سبکتگین (سبکتگینک اوغلی محمود) کبی .

۲۰ — فارسیدہ بردہ (اضافت مقلوبہ) دینیلن اضافت

موجود در که مضاف الیهك مضافه تقدیمندن و کسرۀ اضافتک
حذفندن عبارتدر :

اضافۀ ^{مضاف الیه} جهان پناه = پناه جهان ؛ عالم شاه = شاه عالم ؛
سپه سالار = سالار سپه ؛ گلاب = آب گل ؛ کبی .

۲۱ — اشعارده چوق دفعه ضرورت وزن ایچون
کسرۀ اضافت رفع ایدیلیر که بوکا (فکّ اضافت) نامی ویریلیر ؛
مولانا جلال الدین رومینک :

گر خدا خواهد که پرده کس درد
میش اندر طغنه پا کان برد

بیتده (پرده کس) اضافتده همزه مکسوره یوقدر ؛
(پرده کس) تقدیرنده در .

معنای :

جناب حق بر کیمسه نک پرده سنی یرتمق (حجابی رفع
ایتمک) ایسته سه اراده سنی عقیقلرک لوم و طعنه اماله ایدر .

منویده فک اضافتله کثرتله موجوددر :

سواتو = سوای تو (سندن ماعدا هرشی) ؛ بها چنین
گوهر = بهای چنین گوهر (اوپله بر جوهرک بهاسی) کبی .

فک اضافت دهاها پک چوق احوالده مستعملدر :

قائم مقام = قائم مقام ؛ پای تحت = پای تحت ؛

دامن کوه (طاغ اترکی) ؛ ولی نعمت ؛ ولی عهد ؛ میر بحر
(آمرال) ؛ میر مجلس ؛ سر انگشت = پارماق اوجی ؛
سر چشمه = پیکار باشی ؛ سر پنجه (پارماق اوجاری) کبی .
مع مافیه «سر» کلمه سیله یا بیلان بعض اضافت لرده کسر
اضافت ابقا ایدیلیر : سر موی «قیل اوجی» ؛ سر شمشیر
«قیلیج اوجی» کبی .

زیرده کی ترکیب کی بعض اضافت لفظیه لرده دخی
فك اضافت مستعملدر : کافر نعمت ؛ دشمن حیا ؛ عاشق
سخن .

نقار

أندك «آز» ؛ زمین «یر» ، مملکت «؛ مُلک» مملکت ؛
شهر «بلد» ؛ دِه «کوی» ؛ چِه «نه» ؛ تلفظی چی «؛ چِه طور»
چطور «ناصل» ؛ چِه گونه = چِگونه «ناصل» ؛ کُدام
«هانکی» ؛ آن گونه = آنگونه «اویله» ؛ این گونه =
اینگونه «بویله» ؛ آن قَدَر = آنقدر «اول قدر» ؛ این قَدَر =
اینقدر «بو قدر» ؛ چِه قدر = چِقدر ؛ نه قدر «؛ هر ؛
همه «جمله» ، جمله سی «؛ هیچ ؛ نیم «یاریم» ؛ هِچنین «بونک
کبی» ؛ هِچنان «آنک کبی» ؛ همین «عینی بو» ؛ همان
«عینی او» ؛ دَر «ده» ، ایچنده «؛ بر «اوسته» ، اوستنده ده» ؛

برون « طیشاری » ؛ درون « ایجری » ؛ با « برابر ، ایله » ؛
 از « دن » ؛ چیز « شی » .

خانه « او » ؛ نوگر « قول ، خدمتچی » ؛ دایه « سودننه » ؛
 کوچه « سوقاق » ؛ سوار « بینچی » ؛ باغ « میوه باغچه سی » ؛
 راه « یول » ؛ بازار « بازار » ؛ اسب « ات » ؛ استر « قاطر » ؛
 خر « آشك » ؛ سك « كوپك » ؛ گربه « كدی » ؛ كوسفند « قویون »

ام (ایم) ؛ خردمندام = خردمندم (عقلایی ایم) ؛ كوچك ام
 = كوچكم (كوچوكم) ؛ بوميمك ماقبلی مفتوح او قونور .

ی (سك) ؛ خردمندی (عقلایسك) ؛ كوچكى (كوچوكسك) ؛

ایم (اینز) ؛ خردمند ایم = خرد مندیم (عقلایی اینز) ؛
 كوچك ایم = كوچكیم (كوچوكز) ؛

اید (سكز) ؛ خردمند اید = خردمندید (عقلایسكز) ؛ كوچك اید
 = كوچكید (كوچكسكز) ؛

هستم (موجودم ، بن وارم) ؛ هستی (موجودسك ، سن
 وارسك) ؛ هست (موجوددر ، وار) ؛

هستیم (موجودز ، وارز) ؛ هستید (موجودسكز ،
 وارسكز) ؛ هستند (موجوددرلر ، واردرلر) .

آمد (كلدی) ، آمدند (كلدیلر) ، رفت (كیتدی)
 رفتند (كیتدییلر) ، بدید (ویر) ، بدهید (ویركز) ، برؤ
 (كیت) .

به (یه ، ه) ، به خانه = بخانه (اوده) ، بشهر (شهره) ،

نه (مه ، ما ، ادات نفی) ، نه رفت = نرفت (کتبه دی) ،
نه آمد = نیامد (کله دی) .

تمرین - ۴

تورکجه به ترجمه ایدیکز :

این خانه خوب است . آن مرد جوان نیست . بچه ها سه وار
اس بهاست (چو جوقلر آتلهه بینجیدرلر = چو جوقلر آتلهه
بینمشلر) . آن دختر در خانه نیست . آن نوکر در شهر است . این چه
چیز است . پدر آن بچه کجاست ؟ بخانه رفت . زمین هست و دریا هست .
سکهای (کاف ، فارسیدر) شهر در کوچها اند ، اما در باغ نیستند . اسبهای
خوب در راه بودند . دختر کوچک اینجا است ؟ نه اینجا نیست ، در شهر است .
کوسفندها و گاوها در آن زمین بسیار (چوق) هستند . در خانه های
شهر خیلی گربه و سگ بود . کجا اید (نره ده سکز) ؟ در باغ خانه ایم .
این چه طور باغ است ؟ باغ خوب است اما کوچک است .
اخطار - تمرین کرده کی جعلر لسان مستعملده اولدینی کبیدر .

تمرین - ۵

فارسی به ترجمه ایدیکز :

بوملکته چوق آت ، اوکوز ، قویون ، قاطر ، آشک واردر
۱- بوکوپک اوخانه دن کلدی - بوملکتنک شهرلری چوقدر - برادر
همشیره ایله کلدی - خدمتکارک برادرینه کتاب ویر - چو جوقلرک
پدری شهر دن کلدی - پدرک خدمتکاری ایی آدمدر - بوناصل

آندر؟ - بونوع باغچه چوق کوزلدر - دکز یردن داهـا بویوک
(بزرکتر) در- اوغلان(پسر) قیزدن دها کوچوکدر (کوچکتر است)-
کوی بویوکدر ، قصبه (قریه) داهـا بویوکدر ، لکن شهره پسندن
داهـا بویوکدر (بزرکترین همه است) - بویوک بوتون ارکاک
وقایینلری شهرک میدانه (میدان شهر) کلدیله (آمدند) - بو
اولرنده درلر؟ - اولر (ایشان) فلان (فانک ضمیله فلان) کویده درلر.

تمرین - ۶

محاورة

تورکجه یه ترجمه ایدیکز وفارسی اولارق سویله شکز :

سؤال	جواب
دایه بچها کجا بود ؟	درکوچه بودوبه میدان (میدان) آمد.
آن چه چیزاست ؟	سک است، اما خیلی بزرک نیست .
(آیا) دختر فلان زن بشهر آمد ؟	بلی ، بشهر آمد، اما حالا (شیمدی) دردهست .
(آیا) هرکریه کوچکتر است ازهرسک؟	نه، هرکریه به ازهرسک کوچکتر نیست . همه سکها (بوتون کوپکار) بزرک نیستند .
اسب فلان درکوچه است ؟	بلی . اسب آن مرد درکوچه است وآستر صاحب آن باغ درمیدان بود .
آیا آن زن دختر صاحب این خانه نیست ؟	آری (بلی) ، صاحب این خانه پدر آن زن است .

تصرف اسم و ضمیر

اسم

مجرد ، فاعل	پدر (بابا) ؛	خانہ (اُو)
مفعول صریح	پدر را (بابایی) ؛	خانہ را (اُوی)
مفعول الیہ	بہ پدر = بیدر (بابایہ) ،	بہ خانہ = بنخانہ (اُوہ)
»	پدر را (بابایہ) ؛	خانہ را (اُود)
مفعول فیہ	بپدر (بابادہ)	بنخانہ (اُودہ)
»	برپدر (بابادہ)	درخانہ (اُودہ)
مفعول عنہ	آزپدر (بابادن) ؛	آزخانہ (اُودن)
مفعول لہ	برای پدر (بابایچون) ؛	برای خانہ (اُوایچون)
»	ازبہر پدر (») ؛	ازبہر خانہ (»)
مفعول معد	بابدر ، بیدر (بابا ایلہ) ؛	
مضاف الیہ	پدر را (بابانک) ؛	خانہ را (اُوک)
اضافت	(پدر بچہ) (چوچو غنک بابایی) ؛	
	(خانہ پدر) (بابانک اُوی) .	

ضمیر ل

من (مِن)	تو (سَن)	مجرد ، فاعل
مرا (مِنی)	ترا = تورا (سَنی)	مفعول صریح
بمن (بکا)	بتو (سکا)	مفعول الیہ
مرا (بکا)	ترا = تورا (سکا)	»
بمن (بندہ)	بتو (سندہ)	مفعول فیہ
برمن (بندہ)	بر تو (سندہ)	»
ازمن (بندئ)	از تو (سندن)	مفعول عنہ

مفعول له	برای من (بنم ایچون)	برای تو (سنك ایچون)
»	از بهر من (بنم ایچون)	از بهر تو (سنك ایچون)
مفعول معه	بامن ، بمن (بنم ایله)	باتو (سنك ایله)
مضاف الیه	مرا (بنم)	ترا (سنك)
اضافت	{ کتاب من (بنم کتابم) { یاخود کتابم	{ کتاب تو (سنك کتابك) { یاخود کتابت (کتابك)

مجرد ، فاعل	او (او)	ما (بز)
مفعول صریح	اورا = ویرا (آی)	مارا (بزى)
مفعول الیه	به او = بدو = بوی (آکا)	بما (بزہ)
»	اورا = ویرا (آکا)	مارا (بزہ)
مفعول فیه	بر او ، بروی (آندہ)	برما (بزده)
مفعول عنه	از او = ازوی (آندن)	ازما (بزدن)
مفعول له	برای او (آنك ایچون)	برای ما (بزم ایچون)
»	از بهر او (آنك ایچون)	از بهر ما (بزم ایچون)
مفعول معه	با او = باوی (آنكله)	باما ، بما (بزملة)
مضاف الیه	اورا = ویرا (آنك)	مارا (بزم)
اضافت	{ کتاب او ، کتاب وی ، { کتابش (آنك کتابی)	{ کتاب ما (کتابم) { کتابمان (کتابم)

مجرد ، فاعل	شما (سز)	ایشان (اونلر)
مفعول صریح	شمارا (سزى)	ایشانرا (اونلرى)
مفعول الیه	بشما (سزہ)	به ایشان (اونلرہ)
»	شمارا (سزہ)	ایشانرا (اونلرہ)
مفعول فیه	بر شما (سزده)	بر ایشان (اونلرده)
مفعول عنه	از شما (سزدن)	از ایشان (اونلردن)